

Adroddiad Archwilio Cyfrifon – Cyngor Sir Caerfyrddin

Blwyddyn archwilio: 2022-23

Dyddiad cyhoeddi: Hydref 2023

Cyfeirnod y ddogfen: 3870A2023

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Mewn achos o dderbyn cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddo, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae'r cod adran 45 yn nodi'r arfer wrth ymdrin â cheisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partion perthnasol. O ran y ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partion perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon at Swyddfa Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwiliot.cymru.

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Gymraeg. This document is also available in Welsh.

Cynnwys

Rydym yn bwriadu cyhoeddi adroddiad archwilio anghymwys ar eich Cyfrifon. Mae rhai materion i'w trafod cyn eu cymeradwyo.

Adroddiad Archwilio Cyfrifon

Cyflwyniad	4
Barn archwilio arfaethedig	5
Materion sylweddol yn codi o'r archwiliad	5
Atodiadau	
Atodiad 1 – Llythyr Terfynol Cynrychiolaeth	6
Atodiad 2 – adroddiad archwilio arfaethedig	9
Atodiad 3 – crynodeb o'r cywiriadau a wnaed	14

Adroddiad Archwilio Cyfrifon

Cyflwyniad

- 1 Rydym yn crynhoi'r prif ganfyddiadau o'n harchwiliad o'ch cyfrifon 2022-23 yn yr adroddiad hwn.
- 2 Rydym eisoes wedi trafod y materion hyn gyda'r Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol a'i dîm.
- 3 Ni all archwilwyr fyth roi sicrwydd llwyr bod cyfrifon wedi'u nodi'n gywir. Yn hytrach, rydym yn gweithio i lefel o 'faterolrwydd'. Disgwylir i'r lefel hon o fateroldeb geisio nodi a chywiro camddatganiadau a allai fel arall achosi i ddefnyddiwr o'r cyfrifon gael eu camarwain.
- 4 Rydym yn gosod y lefel hon ar £7.9 miliwn ar gyfer yr archwiliad eleni.
- 5 Mae rhai meysydd o'r cyfrifon a allai fod yn bwysicach i'r darlennydd ac rydym wedi gosod lefel fateroldeb is ar gyfer y rhain, fel a ganlyn:
 - Uwch Dâl Staff – £1,000
 - Datgeliadau Parti Cysylltiedig ar gyfer swyddogion ac aelodau – £10,000
- 6 Mae'r amserlen ar gyfer cwblhau'r cyfrifon archwiliedig wedi'i nodi yn **Arddangosiad 1**.

Arddangos 1 – amserlen cyfrifon

Amserlen	
	<ul style="list-style-type: none">• Y dyddiad cau ar gyfer cwblhau eich cyfrifon oedd 31 Gorffennaf 2023.• Cawsom y cyfrifon drafft ar 5 Gorffennaf 2023.• Ein dyddiad cau ar gyfer cwblhau'r archwiliad yw 30 Tachwedd 2023• Rydym yn disgwyl i'ch adroddiad archwilio gael ei lofnodi ar 2 Tachwedd 2023.

- 7 Rydym bellach wedi cwblhau'r archwiliad eleni'n sylweddol ond ar adeg drafftio'r adroddiad hwn, mae'r gwaith canlynol yn rhagorol:
 - adolygiad terfynol o'n ffeil archwilio; ac
 - ein hadolygiad terfynol o ddatganiadau ariannol diwygiedig 2022-23.
- 8 Byddwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf ar lafar am yr eitemau rhagorol hyn yn y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ei gyfarfod ar 27 Hydref 2023.
- 9 Yn ein barn broffesiynol, rydym wedi cydymffurfio â'r safonau moesegol sy'n berthnasol i'n gwaith; Aros yn annibynnol ar eich hunain; ac nid yw ein gwrthrychedd wedi cael ei gyfaddawdu mewn unrhyw ffordd. Nid oes unrhyw berthynas rhyngom ni a chi ein hunain y credwn a allai danseilio ein gwrthrychedd a'n hannibyniaeth.

Barn archwilio arfaethedig

- 10 Rydym yn bwriadu cyhoeddi barn archwilio ddiamod ar gyfrifon eleni unwaith y byddwch wedi rhoi Llythyr Cynrychiolaeth i ni yn seiliedig ar yr hyn a nodir yn **Atodiad 1**.
- 11 Rydym yn cyhoeddi barn archwilio 'gymwysedig' lle mae gennym bryderon materol am rai agweddau ar eich cyfrifon; Fel arall, rydyn ni'n cyhoeddi barn anghymhwys.
- 12 Mae'r Llythyr Cynrychiolaeth yn cynnwys rhai cadarnhadau y mae'n ofynnol i ni eu cael gennych chi o dan safonau archwilio ynghyd â chadarnhad o wybodaeth benodol arall rydych chi wedi'i rhoi i ni yn ystod ein harchwiliad.
- 13 Mae ein hadroddiad archwilio arfaethedig wedi'i nodi yn **Atodiad 2**.

Materion sylweddol yn codi o'r archwiliad

Camddatganiadau heb eu cywiro

- 14 Nid oes unrhyw gamddatganiadau wedi'u nodi yn y cyfrifon, sy'n parhau heb eu cywiro.

Camddatganiadau wedi'u cywiro

- 15 I ddechrau, roedd camddatganiadau yn y cyfrifon sydd bellach wedi'u cywiro gan reolwyr. Fodd bynnag, credwn y dylid tynnu eich sylw at y rhain ac fe'u nodir gydag esboniadau yn **Atodiad 3**.
- 16 Yn benodol, mae Cod Llywodraeth Leol CIPFA yn mynnu bod asedau'n cael eu hailbriso pan fyddant yn cael eu defnyddio gyntaf. Nododd ein profion ar Eiddo, Peiriannau ac Offer 16 o asedau a drosglwyddwyd o Asedau o dan Adeiladu i'w defnyddio ond nad oeddent wedi'u hailbriso. Cafodd yr asedau eu hailbriso a newidiwyd y datganiadau ariannol i adlewyrchu gostyngiad o £16.623m mewn prisiadau asedau.

Materion pwysig eraill sy'n codi o'r archwiliad

- 17 Yn ystod yr archwiliad, rydym yn ystyried nifer o faterion sy'n ymwneud â'r cyfrifon ac yn adrodd am unrhyw faterion arwyddocaol sy'n codi i chi. Doedd dim problemau sylweddol yn codi yn y meysydd hyn eleni.

Atodiad 1

Llythyr olaf o gynrychiolaeth

[Pennawd y corff archwiliedig]

Archwilydd Cyffredinol Cymru

Swyddfa Archwilio Cymru

1 Cwr y Ddinas

Stryd Tyndall

Caerdydd

CF10 4BZ

27 Hydref 2023

Sylwadau ar ddatganiadau ariannol 2022-23

Darperir y llythyr hwn mewn cysylltiad â'ch archwiliad o'r datganiadau ariannol (gan gynnwys y rhan honno o'r Adroddiad ar Gydnabyddiaeth Ariannol sy'n destun archwiliad) gan Gyngor Sir Caerfyrddin am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 er mwyn mynegi barn ar eu gwirionedd a'u tegwch a'u paratoi priodol.

Rydym yn cadarnhau, hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, ar ôl gwneud ymholiadau fel y tybiwn yn ddigonol, y gallwn wneud y sylwadau canlynol i chi.

Sylwadau rheoli

Cyfrifoldebau

Rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau ar gyfer:

- paratoi'r datganiadau ariannol yn unol â gofynion deddfwriaethol a Chod Ymarfer CIPFA ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23; yn benodol, mae'r datganiadau ariannol yn rhoi barn wir a theg yn unol â hynny; a
- dylunio, gweithredu, cynnal ac adolygu rheolaeth fewnol i atal a chanfod twyll a chamgymeriad.

Gwybodaeth a ddarperir

Rydym wedi rhoi i chi:

- Mynediad llawn i:
 - yr holl wybodaeth yr ydym yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i baratoi'r datganiadau ariannol megis llyfrau cyfrifon a dogfennau ategol, cofnodion cyfarfodydd a materion eraill;

- gwybodaeth ychwanegol yr ydych wedi gofyn amdani gennym at ddibenion yr archwiliad; a
- mynediad anghyfyngedig i staff y gwnaethoch benderfynu bod angen cael tystiolaeth archwilio oddi wrthynt.
- canlyniadau ein hasesiad o'r risg y gall y datganiadau ariannol gael eu cam-ddatgan yn sylweddol o ganlyniad i dwyll;
- ein gwybodaeth am dwyll neu amheuaeth o dwyll yr ydym yn ymwybodol ohono ac sy'n effeithio ar Gyngor Sir Caerfyrddin ac yn cynnwys:
 - rheolaeth;
 - gweithwyr sydd â rolau sylweddol mewn rheolaeth fewnol; neu
 - eraill lle gallai'r twyll gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol.
- ein gwybodaeth am unrhyw honiadau o dwyll, neu amheuaeth o dwyll, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol a gyflewyd gan weithwyr, cyn-gyflogeion, rheoleiddwyr neu eraill;
- ein gwybodaeth am yr holl achosion hysbys o ddiffyg cydymffurfio neu amheuaeth o beidio â chydymffurfio â deddfau a rheoliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol; a
- hunaniaeth yr holl bartïon cysylltiedig a'r holl berthnasoedd a thrafodion parti cysylltiedig yr ydym yn ymwybodol ohonynt.

Sylwadau datganiad ariannol

Mae'r holl drafodion, asedau a rhwymedigaethau wedi'u cofnodi yn y cofnodion cyfrifeg ac yn cael eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol.

Mae rhagdybiaethau sylweddol a ddefnyddir wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu, gan gynnwys y rhai a fesurir ar werth teg, yn rhesymol.

Mae perthnasoedd a thrafodion parti cysylltiedig wedi'u cyfrif a'u datgelu'n briodol.

Mae'r holl ddigwyddiadau sy'n digwydd ar ôl y dyddiad adrodd y mae angen eu haddasu neu eu datgelu wedi'u haddasu neu eu datgelu.

Mae'r holl ymglyfreitha a hawliadau gwirioneddol neu bosibl y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol wedi'u datgelu i'r archwilydd ac wedi cyfrif amdanynt a'u datgelu yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol cymwys.

Mae'r datganiadau ariannol yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, gan gynnwys hepgoriadau. Nid oes unrhyw gamddatganiadau heb eu cywiro yn y datganiadau ariannol.

Sylwadau gan y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu

Rydym yn cydnabod bod y sylwadau a wnaed gan reolwyr, uchod, wedi cael eu trafod gyda ni.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb dros baratoi datganiadau ariannol gwir a theg yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol cymwys. Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio ar 27 Hydref 2023.

Rydym yn cadarnhau ein bod wedi cymryd yr holl gamau y dylem fod wedi'u cymryd er mwyn gwneud ein hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i gadarnhau ei bod wedi'i chyfleu i chi. Rydym yn cadarnhau, hyd y gwyddom, nad oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad ydych yn ymwybodol ohoni.

Llofnodwyd gan:

Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol

Dyddiad:

Llofnodwyd gan:

Cadeirydd y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio

Dyddiad:

Atodiad 2

Adroddiad archwilio arfaethedig

Adroddiad yr archwilydd annibynnol ar Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Cyngor Sir Caerfyrddin

Barn ar ddatganiadau ariannol

Rwyf wedi archwilio datganiadau ariannol Cyngor Sir Caerfyrddin am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Cyngor Sir Caerfyrddin yn cynnwys y Dadansoddiad Gwariant a Chyllid, y Datganiad Symud mewn Wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian, y Symud ar y Datganiad Cyfrif Refeniw Tai a'r Datganiad Incwm a Gwariant Cyfrif Refeniw Tai a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisiau cyfrifo sylweddol.

Mae'r fframwaith adrodd ariannol sydd wedi'i gymhwyso wrth baratoi yn gyfraith berthnasol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol fel y'u dehonglir a'u haddasu gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23.

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Cyngor Sir Caerfyrddin ar 31 Mawrth 2023 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; a
- wedi eu paratoi'n briodol yn unol â gofynion deddfwriaethol a safonau cyfrifyddu rhyngwladol fel y'u dehonglir a'u haddasu gan y Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23.

Sail barn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Rhyngwladol ar Archwilio yn y DU (ISAs (DU)) a Nodyn Ymarfer 10 'Archwilio Datganiadau Ariannol Endidau Sector Cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig'. Disgrifir fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yng nghyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio adran datganiadau ariannol fy adroddiad.

Mae fy staff a minnau'n annibynnol ar y Cyngor yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio a gefais yn ddigonol ac yn briodol i roi sail i'm barn.

Casgliadau'n ymwneud â busnes gweithredol

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rwyf wedi dod i'r casgliad bod y defnydd o'r sail gyfredol o gyfrifo wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i gyflawni, nid wyf wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu gyda'i gilydd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r Cyngor i barhau i fabwysiadu sail busnes gweithredol o gyfrifyddu am gyfnod o 12 mis o leiaf o'r adeg y mae'r datganiadau ariannol wedi'u hawdurdodi i'w cyhoeddi.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol mewn perthynas â busnes yn yr adrannau perthnasol o'r adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys yr wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol ac eithrio'r datganiadau ariannol ac adroddiad fy archwilydd ar hynny. Y Swyddog Ariannol Cyfrifol sy'n gyfrifol am yr wybodaeth arall sydd yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw fy marn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau a nodir fel arall yn benodol yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar hynny.

Fy nghyfrifoldeb i yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn sylweddol anghyson â'r datganiadau ariannol neu'r wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu fel arall mae'n ymddangos ei bod wedi'i chamddatgan yn sylweddol. Os byddaf yn nodi anghysondebau materol o'r fath neu gamddatganiadau materol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i mi benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os byddaf i, yn seiliedig ar y gwaith rwyf wedi'i gyflawni, yn dod i'r casgliad bod camddatganiad materol o'r wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i mi adrodd am y ffaith honno.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae'r wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Adroddiad Naratif wedi'i baratoi yn unol â'r Cod Ymarfer ar Gyfrifeg Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2022-23;
- Mae'r wybodaeth a roddir yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol ac mae'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi'i baratoi yn unol â'r canllawiau.

Materion yr wyf yn adrodd amdanynt drwy eithriad

Yng ngoleuni gwybodaeth a dealltwriaeth y Cyngor a'i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif na'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol.

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd mewn perthynas â'r materion canlynol, yr wyf yn eu hadrodd i chi, os, yn fy marn i:

- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad;
- nid yw cofnodion cyfrifeg digonol wedi'u cadw, neu ni dderbyniwyd ffurflenni sy'n ddigonol ar gyfer fy archwiliad gan ganghennau nad ymwelwyd â hwy gan fy nhîm; neu
- nid yw'r datganiadau ariannol yn cytuno â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu.

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr esboniwyd yn llawnach yn y Datganiad Cyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad Cyfrifon a nodir ar dudalen 7, mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am:

- paratoi'r datganiad cyfrifon sy'n rhoi barn wir a theg ac yn cydymffurfio ag arferion priodol;
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol;
- mae rheolaethau mewnol fel y mae'r swyddog ariannol cyfrifol yn penderfynu arnynt yn angenrheidiol er mwyn galluogi paratoi datganiadau cyfrifon sy'n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad;
- asesu gallu'r Cyngor i barhau fel mater o drefn, datgelu fel y bo'n berthnasol, materion sy'n ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio sail barhaus cyfrifyddu oni bai bod y swyddog ariannol cyfrifol yn rhagweld na fydd y gwasanaethau a ddarperir gan y Cyngor yn parhau i gael eu darparu yn y dyfodol.

Cyfrifoldebau'r Archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys fy marn i. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n warrant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau godi o dwyll neu gamgymeriad ac fe'u hystyrir yn ddeunydd os gellid disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau. Rwy'n dylunio gweithdrefnau yn unol â'm cyfrifoldebau, a amlinellir uchod, i

ganfod camddatganiadau perthnasol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Roedd fy ngweithdrefnau yn cynnwys y canlynol:

- Holi rheolaeth, pennaeth archwilio mewnol y cyngor a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, gan gynnwys cael ac adolygu dogfennau ategol sy'n ymwneud â pholisïau a gweithdrefnau Cyngor Sir Caerfyrddin sy'n ymwneud â:
 - nodi, gwerthuso a chydymffurfio â deddfau a rheoliadau ac a oeddent yn ymwybodol o unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio;
 - canfod ac ymateb i risgiau twyll ac a oes ganddynt wybodaeth am unrhyw dwyll gwirioneddol, amheuaeth neu honedig; a
 - y rheolaethau mewnol a sefydlwyd i liniaru risgiau sy'n gysylltiedig â thwyll neu ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau.
- ystyried fel tîm archwilio sut a ble y gallai twyll ddigwydd yn y datganiadau ariannol ac unrhyw ddangosyddion posibl o dwyll. Fel rhan o'r drafodaeth hon, nodais botensial ar gyfer twyll wrth bostio cyfnodolion anarferol.
- meithrin dealltwriaeth o fframwaith awdurdod Cyngor Sir Caerfyrddin yn ogystal â fframweithiau cyfreithiol a rheoleiddiol eraill y mae Cyngor Sir Caerfyrddin yn gweithredu ynddynt, gan ganolbwyntio ar y cyfreithiau a'r rheoliadau hynny a gafodd effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu a gafodd effaith sylfaenol ar weithrediadau Cyngor Sir Caerfyrddin.
- Cael dealltwriaeth o berthnasoedd parti cysylltiedig.

Yn ogystal â'r uchod, roedd fy ngweithdrefnau i ymateb i risgiau a nodwyd yn cynnwys y canlynol:

- adolygu'r datganiadau ariannol a phroffion i ddogfennau ategol i asesu cydymffurfiaeth â deddfau a rheoliadau perthnasol a drafodwyd uchod;
- holi rheolwyr, y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a chynghorwyr cyfreithiol ynghylch ymglybiaethau a hawliadau gwirioneddol a posibl;
- darllen cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu a'r Cyngor;
- wrth fynd i'r afael â'r risg o dwyll trwy wrthdroi rheolaeth rheolaethau, profi priodoldeb cofnodion cyfnodolion ac addasiadau eraill; asesu a yw'r dyfarniadau a wnaed wrth wneud amcangyfrifon cyfrifyddu yn arwydd o ragfarn bosibl; a
- gwerthuso rhesymeg busnes unrhyw drafodion sylweddol sy'n anarferol neu y tu allan i gwrs busnes arferol.

Fe wnes i hefyd gyfleu deddfau a rheoliadau a nodwyd yn berthnasol a risgiau posibl i dwyll i'r holl dîm archwilio a pharhau i fod yn effro i unrhyw arwyddion o dwyll neu ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau drwy gydol yr archwiliad.

Mae'r graddau y mae fy ngweithdrefnau'n gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn cael ei effeithio gan yr anhawster cynhenid wrth ganfod afreoleidd-dra, effeithiolrwydd rheolaethau Cyngor Sir Caerfyrddin, a natur, amseru a maint y gweithdrefnau archwilio a gyflawnir.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau'r archwilydd dros archwilio'r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o adroddiad fy archwilydd.

Cyfrifoldebau archwilydd eraill

Rwy'n cyfathrebu â'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu ynghylch cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau archwilio sylweddol ymhlith materion eraill, gan gynnwys unrhyw ddiffygion sylweddol mewn rheolaeth fewnol a nodaf yn ystod fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Rwy'n ardystio fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Cyngor Sir Caerfyrddin yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru
2 Tachwedd 2023

1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd
CF10 4BZ

Atodiad 3

Crynodeb o'r cywiriadau a wnaed

Yn ystod ein harchwiliad, gwnaethom nodi'r camddatganiadau canlynol sydd wedi'u cywiro gan reolwyr, ond yr ydym yn ystyried y dylid eu tynnu at eich sylw oherwydd eu perthnasedd i'ch cyfrifoldebau dros y broses adrodd ariannol.

Arddangosyn2: crynodeb o'r cywiriadau a wnaed

Gwerth y cywiriad	Natur y cywiriadexhibit	Rheswm dros gywiro
£16,623,000	<p>Mantolen ac Eiddo, Cyfarpar ac Offer (Nodyn 6.9)</p> <p>Nododd ein profion ar Eiddo, Peiriannau ac Offer 16 o asedau a drosglwyddwyd o Asedau o dan Adeiladu i'w defnyddio ond nad oeddent wedi'u hailbrisio.</p> <p>Mae Cod Llywodraeth Leol CIPFA yn mynnu bod asedau'n cael eu hailbrisio pan fyddant yn cael eu defnyddio gyntaf.</p> <p>Ailbrisiwyd yr asedau a newidiwyd y datganiadau ariannol i leihau'r prisiad asedau £16,623,000.</p>	Sicrhau cydymffurfiaeth â'r Cod Llywodraeth Leol.
£2,851,000 (Dim effaith gyffredinol ar y datganiadau sylfaenol)	<p>Ymrwymadau Cyfalaf (Nodyn 6.9)</p> <p>Nododd ein nodyn profi ymrwymadau cyfalaf nad oedd gan un cynllun a gynhwyswyd yn y datgeliad contract wedi'i lofnodi ar waith cyn 31 Mawrth 2023. O ganlyniad, gor-nodwyd ymrwymadau cyfalaf ar gyfer hyn.</p> <p>Diwygiwyd y datganiadau ariannol i gael gwared ar y cynllun o'r datgeliad, gan arwain at ostyngiad o £2,851,000 yn yr ymrwymadau cyffredinol.</p> <p>Gan mai nodyn datgelu yw hwn, ni chafwyd unrhyw effaith gyffredinol ar y datganiadau sylfaenol.</p>	Sicrhau cywirdeb y datganiadau ariannol.
£1,058,000	<p>Fantolen a chredydwy'r (nodyn 6.19) a chronfeydd wrth gefn cronfa'r cyngor wedi'u clustnodi (nodyn 6.22)</p>	Sicrhau cywirdeb y datganiadau ariannol.

Gwerth y cywiriad	Natur y cywiriadexhibit	Rheswm dros gywiro
	<p>Nododd profion archwilio wariant cyfalaf o £1,058,000 a dalwyd ym mis Ebrill 2023 ond yn ymwneud â gwaith a gyflawnwyd ym mis Mawrth 2023. O ganlyniad, tanddatganwyd credydwy'r a gwariant cyfalaf ar ddiwedd y flwyddyn.</p> <p>Diwygiwyd y datganiadau ariannol er mwyn cynyddu'r Credydwy'r Tymor Byr 'Eraill' o £1,058,000, gyda chronfeydd wrth gefn cronfa'r Cyngor wedi'u clustnodi (Nodyn 6.22) yn gostwng gan yr un swm.</p>	
<p>£863,000 (Dim effaith net gyffredinol ar y datganiadau sylfaenol)</p>	<p>Fantolen a chronfeydd wrth gefn cronfa'r Cyngor wedi'u clustnodi (nodyn 6.22)</p> <p>Nododd ein profion ar gronfeydd wrth gefn 2 gronfa wrth gefn a oedd wedi'u dosbarthu fel 'Cynlluniau a Ariennir yn allanol' ond a ddylai fod wedi'u dosbarthu fel 'Cronfeydd wrth Gefn Adrannol '.</p> <p>Diwygiwyd y datganiadau ariannol i symud y £863,000 o Gronfeydd Wrth Gefn Cynlluniau a Ariennir yn Allanol i Gronfeydd Wrth Gefn Adrannol</p> <p>Ni chafwyd unrhyw effaith net ar y gwelliant hwn.</p>	<p>I ddatgelu'r cronfeydd wrth gefn yn gywir.</p>
<p>Amryw (Dim effaith gyffredinol ar y datganiadau sylfaenol)</p>	<p>Gwnaed nifer o fân ddiwygiadau i'r datganiadau ariannol yn ymwneud naill ai â diwygiadau i ddatgelu gwybodaeth neu newidiadau naratif.</p>	<p>Sicrhau cywirdeb y datganiadau ariannol.</p>

Archwilio Cymru

Audit Wales